

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **T. B.**, zast. advokátem Mgr. Martinem Rybnikářem, se sídlem AK Příkop 4, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 6. 2004, č. j. 55 Az 955/2003 - 22,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 6. 2004, č. j. 55 Az 955/2003 – 22, **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 11. 2003, č. j. OAM-5281/VL-11-ZA05-2003 nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona. č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“); současně bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Podanou žalobu proti rozhodnutí Krajský soud v Brně odmítl. Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, ve které uplatňuje důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Stěžovatel nesouhlasí se závěrem soudu, že jeho podání neobsahovalo a přes doplnění nesplňuje zákonem stanovené náležitosti a nebylo je možné meritorně projednat. Namítá, že jeho původní podání ze dne 18. 12. 2003 nepostrádalo náležitosti žaloby vymezené v § 71 odst. 1 písm.d) až e) s. ř. s. V podané žalobě jednoznačně určitě označil ta ustanovení správního řádu, která byla rozhodnutím žalovaného porušena, takže bylo zcela zřejmé, jaké vady jsou rozhodnutí vytýkány a co má soud přezkoumávat. Zcela jednoznačný důvod je dán tvrzením stěžovatele, že žalovaný porušil v řízení § 3 odst. 4 správního řádu, když nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu. Tato námitka je zcela jednoznačná a není nutno ji více doplňovat Stejně tak mohl krajský soud přezkoumat námitky ohledně porušení ust. § 32 odst. 1 správního řádu, a to zda žalovaný skutečně zjistil přesně a úplně stav věci, jakož i to,

zda rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem. Rovněž námitku stran porušení § 47 odst. 3 správního řádu mohl soud přezkoumat ohledně tvrzeného neprovedení a nevypořádání se se všemi důkazy v řízení. Nelze žalobci přičítat k tíži, že nedoplnil žalobu dle představ soudu, neboť se jedná o osobu, která nemá dostatečné právní znalosti, navíc jde o cizince, pro kterého je složitější se v právním řádu České republiky orientovat. Viděl-li krajský soud, že stěžovatel má prokazatelně zájem na projednání žaloby a není schopen doplnit žalobu tak, aby splňovala zákonem stanovené náležitosti, měl jej poučit o možnosti požádat o ustanovení zástupce pro toto řízení; to však soud neučinil. S ohledem na výše uvedené je stěžovatel přesvědčen, že usnesení krajského soudu je nezákonné, proto požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemné vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak usnesení krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. V dalším odkazuje na spisový materiál. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že není jeho úkolem znovu komplexně posuzovat otázku, zda stěžovateli měl či neměl být žalovaným azyl přiznán, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném podanou kasační stížností z úřední povinnosti. Úkolem Nejvyššího správního soudu tedy je přezkoumat správnost postupu použitého krajským soudem.

Není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu jímž se zakládají, mění ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s).

V důsledku přísně dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce či žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. V souzené věci ze spisového materiálu vyplývá, že žaloba náležitosti, k jejichž doplnění byl stěžovatel vyzván a které jsou vymezeny v ustanovení § 37 odst. 3 s. ř. s. a v § 71 odst.1 s. ř. s., obsahovala . Byla-li žaloba odůvodněna tím, že rozhodnutí žalovaného nevycházelo ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, žalovaný neprovedl šetření nezbytná k objasnění okolností rozhodných pro řádné posouzení věci, přičemž porušil ust. § 3 odst.3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu, nelze přisvědčit závěru krajského soudu, že důvody žaloby nebyly uvedeny. Žaloba rovněž obsahovala specifikaci napadeného rozhodnutí, označení žalovaného, řádnou identifikaci žalobce.

Při shrnutí výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že stěžovatel vymezil meze a rozsah přezkumné činnosti soudu způsobem dostačujícím.

Bylo-li možno z obsahu podané žaloby, jakož i z obsahu správního spisu, který měl soud k dispozici nepochybné, že žaloba byla podána včas, žalobce byl řádně označen, byly zřejmé důvody z nichž je žaloba podána, jakož i to, čeho se domáhá, není nikterak odůvodněn takový formalistický přístup, který krajský soud uplatnil. Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že byl opravný prostředek podaný dne 18. 12. 2003 stěžovatelem projednatelný, bez ohledu na další požadované doplnění a soud mohl napadené rozhodnutí žalovaného přezkoumat.

Podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu – a ve shodě s konstantní judikaturou Ústavního soudu (viz např. nález sp. zn. II. ÚS 738/2000) - je nutno vycházet především ze skutečnosti, že smyslem procesních podmínek řízení obecně je snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích a urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů. Stanovení těchto podmínek proto musí být provedeno transparentně, srozumitelně a předvídatelným způsobem a nesmí být zejména zneužíváno k tomu, aby v praxi docházelo k denegatio iustitiae (odepření spravedlnosti).

Přezkum Nejvyššího správního soudu v projednávané věci směřoval k otázce, zda intenzita nedostatků stěžovatelova podání dosáhla té míry, při níž je veřejný zájem na co nejširším přístupu ke spravedlnosti převážen zájmem na efektivním fungování této spravedlnosti, jež je podmíněno také nepřetížeností soudů meritorním přezkoumáváním podání, u nichž například není patrné, proti čemu směřují, tedy z jakého zákonného důvodu se spravedlnosti dovolávají. Při takto nastolené otázce nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než rozhodnout, že ve světle příslušných ustanovení s. ř. s. posuzované podání této intenzity nedosáhlo.

Nejvyšší správní soud se však neztotožňuje s výtkou stěžovatele stran povinnosti krajského soudu ustanovit mu zástupce, resp. jej poučit o možnosti o jeho ustanovení požádat. Takovou povinnost soud má v případě, vyjde-li v řízení najevo potřeba ustanovit zástupce, a to zejména tehdy, nemůže–li účastník účinně hájit svá práva v řízení, ať již proto, že neovládá jazyk v němž je jednáno, anebo z důvodů sociálních. Za situace, kdy stěžovatel podal žalobu sepsanou v českém jazyce a sám o ustanovení zástupce nepožádal ani neuvedl nic, co by odůvodněně vypovídalo o tom, že stěžovatel není schopen sám se v řízení účinně hájit, resp. jsou u něj naplněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, nelze soudu vyčítat, že se nezabýval tím, zda stěžovatel může mít potíže s porozuměním požadavku soudu ani to, že mu neustanovil zástupce.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byl dle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnut návrh stěžovatele, je nezákonné, a proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

V novém rozhodnutí rozhodne Krajský soud v Brně i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 15. dubna 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu